

Spellen via mondeling spellen

1 november 2000

Auteur: Pieter Van Biervliet

Volume: 30

Nummer: 2

Pagina's: 18-29

Documenten

- [vonk_jrg30_043.pdf](#)

18 spellen via mondeling spellen pieter van biervliet in dit artikel staat een nieuw onderzoek naar de meest effectieve spellingtraining centraal aan het onderzoek namen 1617 leerlingen uit het tweede leerjaar van de lagere school deel er worden drie aanpakken vergeleken bij elke training stonden enkele woorden op het bord genoteerd een eerste groep leerlingen kreeg een training door middel van een visueel dictee de leerlingen moesten de woorden op het bord visueel inprenten een tweede groep moest de woorden overschrijven een derde groep moest de woorden mondeling spellen onder het mondeling spellen wordt het letter voor letter luidop verklanken van de woorden verstaan het mondeling spellen van bijvoorbeeld gaat als volgt t o i 2 na elke training werd een controledictee afgenomen ooraleer het onderzoeksopzet onderzoeken gebeurd waaruit zou moeten en de resultaten van het onderzoek blijken dat deze onthoudstrategie niet de zoek te beschrijven geven we enige en beste manier is om kinderen te eerst een grondig overzicht van ieren spellen we zetten deze onderzoeken bepaalde inzichten en ervaringen die op een rijtje reeds met betrekking tot het mondeling spellen bestaan ten slotte zullen we naar aanleiding van het onderzoek op het einde schrijffouten van het artikel ook enkele concrete voorstel tegen hoogfrequente woorden len doen voor de spellingpraktijk in de klas een samenvatting van de belangrijkste ten eerste is er de vaststelling dat woorden bevindingen sluit het geheel af die het meest in leesteksten voorkomen toch nog fout worden geschreven nochtans zou men verwachten dat een veel gelezen woord steeds beter in het geheue inprenten van woordbeelden gen als visuele voorstelling wordt ingesle de beste manier om kinderen pen waardoor men het woord ook beter gaat spellen uit een onderzoek van onder te leren spellen andere fitzgerald 1980 geciteerd in van der geest e a 1980 p 27 blijkt deze de visie dat leren spellen in de eerste plaats hypothese fout te zijn fitzgerald kwam een kwestie van onthouden van woordbeel namelijk tot de conclusie dat 66 van de 222 den is leeft nog heel sterk we merken dit woorden die het vaakst verkeerd worden bijvoorbeeld aan de opdrachten die onze gespeld in de lijst van de 1000 meest fre normaalschoolstudenten op stage krijgen quente woorden in leesteksten in de leren spellen blijft in vele gevallen het verenigde staten voorkomen ook horn inprenten van een woordpakket waarin 1980 geciteerd in van der geest e a meerdere spellinginhouden aan bod komen 1980 komt tot dezelfde

bevinding 91 van nochtans zijn er de laatste jaren een aantal de 100 meest fout geschreven woorden nu 30e jaargang nummer 2 nov dec 2000 19 behoren tot de 1000 meest frequente woor fouten ongeveer gelijk zijn de resultaten den in leesteksten van het onderzoek bevestigden de eerste hypothese naar aanleiding van een gelijk de onderzoeksconclusies van fitzgerald en aardig onderzoek bij adolescenten kwamen horn zijn niet zo recent 1951 respectievelijk bosman van leer-dam tot dezelfde bevin 1968 zij legden echter toen niet de link dingen met andere woorden zowel in het tussen hun vaststellingen en de foute hypo spellingproces van de beginnende als van these van het visuele woordbeeld wat wij de zeer ervaren speller speelt de klank altijd wel doen met andere woorden we zien in een essentiële rol de conclusies van fitzgerald en horn argu menten om te zeggen dat correct spellen niet een louter herkennen van visuele voor resultaten van spelling-trainingen stellingen van woorden in ons geheugen is mondeling spellen een meer recent nederlands onderzoek van bosman de groot 1991 bevestigt onze bosman de groot 1992 onderzochten stelling zij vonden bijvoorbeeld dat begin ook een nieuwe manier om het spellen te nende lezertjes uit het eerste leerjaar woor trainen het mondeling spellen bij deze aan den die ze 18 keer gelezen hadden niet pak moet de leerling elk te spellen woord beter spelden dan woorden die ze slechts eerst letter voor letter verklanken bijvoor drie keer hadden gezien beeld het schrijven van wordt voorafge de visie dat leren gaan door het verklan spellen in de meer fonologisch ken van g e i n eerste plaats een correcte spelfouten ook de wordt in kwestie van klanken geanalyseerd een onderzoek van bosman van leer-dam e en n het verklan onthouden van 1997 versterkt nog meer de hypothese dat ken gebeurt dus niet woordbeelden is spellen zeker geen beeldspellen is maar met de abc naam van leeft nog heel een proces dat steeds vanuit de klank ver de letter maar met de sterk nochtans trekt in dat onderzoek werd namelijk nage natuurlijke klank van zijn er de laatste gaan welke soort spellingfouten de meeste elke letter deze spel jaren een aantal mensen maken bosman van leer-dam lingtraining werd ver onderzoeken onderscheidde fonologisch correcte fou geleken met twee gebeurde waaruit ten en fonologisch incorrecte fouten andere aanpakken het zou moeten blijken is een voorbeeld van een fonologisch cor gewoon lezen en het dat deze recte fout omdat gift zoals geit klinkt lezen met grafeemse onthoudstrategie maar toch fout is geschreven als een kind lectie bij het gewoon niet de enige en bijvoorbeeld in plaats van lezen moet de leerling schrijft maakt het een fonologisch incorrec de te spellen woorden beste manier is om te fout omdat fout is geschreven hardop lezen lezen kinderen te leren en ook anders dan klinkt met grafeemselectie spellen betekent dat bij elk de onderzoekers redeneerden dat als men woord een moeilijk grafeem is onderstreept er vanuit gaat dat spellen in de eerste plaats bijvoorbeeld de leerling moet dan het een spellen vanuit de klank is het aantal woord lezen en erbij zeggen dat het met een fonologisch correcte fouten het aantal fono korte ei geschreven wordt logisch incorrecte fouten moet overtreffen in het andere geval namelijk als spellen een uit dit onderzoek bleek dat de methode beeldspellen zou zijn moet het aantal mondeling spellen het meest effectief was nov dec 2000 nummer 2 30e jaargang wii 20 lezen was de minst effectieve spelling schrijfwijze staat de afspraak bij de haan is training aldus con-

cludeerden de onderzoek dan ook eenvoudig alleen de abc klank kers dat spellen zeker levert deze duidelijkheid bijvoorbeeld wordt spellen is zeker geen beeldspellen is in ieh ook bij een regelwoord geen beeldspellen zie leestraining maar zoals moet men volgens de haan maar een proces een proces waarin ieren dat een lange klank heeft zoals het verklanken centraal in het abc en dat de korte klank een waarin het staat dezelfde conclu gevolg is van de plaatsing van de medeklin verklanken sies werden geformuler met name de eerste de tweede centraal staat leerd naar aanleiding is dan bedoeld om de eeh dof te van een onderzoek bij maken door deze uitleg wordt volgens de oudere leerlingen het mondeling spellen bij haan de schrijfwijze van dergelijke woorden deze leerlingen verliep echter niet meer let veel logischer en dus ook beter leerbaar de ter voor letter het verklanken gebeurde grote zwakte van de aanpak van de haan is verkort namelijk via klankgroepen bijvoorbeeld dat wetenschappelijk onderzoek naar de beeld werd als mill eu en niet effectiviteit ervan ontbreekt als mil eu en als je ans en niet als djiens gelezen zie ook rosink e a 1998 andere ervaringen op het eerste gezicht doen de methode de methode de haan haan en de methode van het mondeling spellen vreemd aan toch verneem ik dat er de methode de haan zie de groot 1994 enkele decennia terug een zuster van de biedt een spellingdidactiek die in grote mate vrije basisschool te aartrijke west aansluit bij de ideeën van het mondeling spel vlaanderen de kinderen bijvoorbeeld het len ook volgens deze methode is spellen woord als volgt liet spellen grote geen beeldspellen in tegenstelling tot het s kleine s hasj olleke olleke 111 het spellen mondeling spellen worden de woorden er niet gebeurde er weliswaar niet volgens het met de klank van de letter maar met de naam abc dus es cee ha ooh ooh el van de letter dus volgens het abc gespeld ook niet via de natuurlijke klanken maar wel bijvoorbeeld wordt em uuh ieh volgens duidelijke afspraken met een voor es deze aanpak doet ons aan de middel liefde van de zuster voor hasj en ollekes eeuwse spelmethoden denken toen de kin ook een uitspraak van een collega deed mij deren met behulp van het zogenaamde abc aan de mondelinge spellingmethode en de plankje een soort broodplankje met daarop abc methode van de haan denken haar het alfabet en eventueel een onzevader de dochter heet stephanie telkens ze haar letters met hun alfabetische klank inprenten naam schrijft spelt het kind als volgt ste en zo leerden lezen toch klinken de argu p ha nie met andere woorden kin menten van de haan op het eerste gezicht deren blijken spontaan mondeling te spel overtuigend hij heeft gelijk te beweren dat len hier weliswaar via een mix van natuurlijk het spellen van de natuurlijke klanken een ke en abc klanken probleem vormt hoe moet men bijvoorbeeld de a in benoemen i ieh j de aanpak van het mondeling spellen en van de haan herkennen mijn studenten het spellen via de natuurlijke klanken is een bovendien in allerlei Amerikaanse quizen bron van verwarring om het spellen een waarin de deelnemers zo vlug mogelijk duidiger te maken moet elke letter een vas woorden alfabetisch moeten spellen een te eigen naam hebben die voor een vaste mooi voorbeeld van zo n aanpak zien we miii 30e jaargang nummer 2 nov dec 2000 ook in de film matilda naar het gelijknamige klanken te spellen de klas controleerde de boek van roald dahl in die film moest een andere leerling deed hetzelfde voor het leerling het woordje spellen het woord van de tweede kolom daarna het meisje

deed dat aan de hand van een vers volgende woord enz als een leerling een je mrs d mrs i mrs f f i mrs c mrs u fout maakte kwam er een andere leerling mrs l t y telkens met alfabetische klan naar het bord ook andere oefenvormen ken waarop de directrice van de school werden uitgeteerd zie van biervliet dan boos reageerde waarom zijn al deze 1998 voor leuke oefenvormen in dat ver letters getrouwd spellen is geen poezie band andere studenten bleven bij de oude aanpak van het visueel inprenten zweren ten slotte zijn er ook heel wat logische gelijkaardige reacties kregen we trouwens argumenten die mijn studenten aanreiken van de stagementoren een groep leer waaruit moet blijken dat spellen geen louter krachten vond de aanpak van het mondelinge beeldspellen is bijvoorbeeld ling spellen vernieuwend verfrissend en als we woorden in zoveel verschillende stelde zelfs positieve leereffecten tijdens de lettertypes zien hebben we dan van elk stage vast bij andere leerkrachten kon de woord zoveel kopieën als er lettertypes nieuwe aanpak echter niet overtuigen deze zijn laatste ervaring heeft mijn enthousiasme hoe komt het dat de globaal leesme voor de mondelinge spellingaanpak wel wat thoden die op dezelfde visie als die van getemperd het beeldspellen waren gestoeld zo weinig succes hebben gekend het enthousiasme werd nog minder toen ik is het begrip beeldspellen in feite geen het volgende vaststelde bij de bespreking contradictio in terminis spellen bete van de verschillende onderzoeken in ver kent toch uit letters vormen als we band met het mondelinge spellen komt bijvoorbeeld iemands naam via de tele bosman naar voren als iemand die dezefoon vernemen maar niet kunnen aanpak heel sterk promoot maar samen opschrijven vragen we de gespreks met van hell bosman van hell in press partner het woord toch eventjes te vergelijkt zij in een ander onderzoek vijf spellen d i letter voor letter opzeggen spellingtrainingen lezen overschrijven lezen met grafeemselectie mondelinge spellen en visueel dictee in dat onderzoek komt zij echter tot de conclusie dat niet het mondelinge beste spellingtraining deling spellen maar de methode visueel dictee het meest effectief was bovendien vinden we voor zover we daarvan op de voorgaande onderzoeken en ervaringen hoogte zijn het visueel dictee als conditie overtuigden mij om naast de vele andere in alle andere onderzoeken van bosman aanpakken de aanpak van het mondelinge niet meer terug zodoende komt in die spellen in mijn lessen didactiek te promoten onderzoeken het mondelinge spellen dan tel sommige studenten reageerden hierop kens wel als de meest effectieve training enthousiast en probeerden het een en tevoorschijn heeft bosman het visueel dic ander uit op stage bijvoorbeeld noteerden tee bewust niet meer in haar onderzoek ze op het bord twee kolommen woorden betrokken zodat haar hypothese van het twee leerlingen werden voor het bord mondelinge spellen als meest effectieve traigeroepen een leerling las nauwkeurig het ninge toch zou uitkomen vreesde zij mis eerste woord van de eerste kolom draaide schien dat voorstanders van het inprenten zich naar de klas en probeerde het woord van visuele woordbeelden in haar onder foutloos letter voor letter met de natuurlijke zoek met van hell juist een bewijs voor hun nov dec 2000 nummer 2 30 e jaargang vii air gelijk zouden zien namelijk dat spellen een groep 1 moest deze woorden inprenten beeldspellen is deze vragen de negatieve ten visueel dictee de leerlingen had reacties van sommige leerkrachten e d den pen noch papier ze moesten brachten ons ertoe om zelf een onderzoek alleen

aandachtig naar de woorden kij te doen ken groep 2 moest dezelfde woorden vier keer overschrijven in rijen op een gewoon blad naar een nieuw onderzoek groep 3 kreeg een training waarbij dezelfde zes woorden telkens mondeling werden gespeeld bijvoorbeeld voor het onderzoek deden we een beroep beeld werd dus als volgt gespeeld p op onze normaalschoolstudenten 4 die een mn j n elk woord werd eerst door hele week stage liepen in het tweede leer de leerkracht mondeling gespeeld ver jaar 83 west vlaamse scholen stads en volgens door de leerlingen de voorplattelandsscholen kwamen in aanmerking den bleven telkens zichtbaar er waren in totaal namen 1617 leerlingen aan het geen momenten waarop de leerlingen experiment deel in elke klas werden drie rustig de woorden konden inprenten homogene groepjes gevormd onder cf groep 1 want het ene woord werd homogeen wordt verstaan dat elk groepje direct na het andere mondeling dezelfde samenstelling heeft in elk groepje gespeeld zitten met andere woorden ongeveer even veel zwakke als sterke leerlingen samen de in elke groep duurde de training ongeveer vorming van de groepjes gebeurde door de drie minuten meteen na de opdracht werd stagementor op basis van de spellingresul bij de drie groepen een controledictee afgetaten van de kinderen op het bord stonden nomen tijdens dat dictee werden de zes zes pseudowoorden genoteerd pseudowoorden auditief gedictieerd en en moesten de leerlingen de woorden neer de drie groepjes kregen een ver schrijven de resultaten van dat controledic schillende opdracht tee zien er als volgt uit gemiddelde training aantal leerlingen op 6 woorden groep 1 inprenten 539 4 62 groep 2 overschrijven 542 4 74 groep 3 mondeling spellen 536 4 49 totaal 1617 de verschillen tussen de gemiddelden zijn mag verwaarlozen hoe kunnen we die dus zeer klein uit verdere statistische ana resultaten nu interpreteren lyses blijkt zelfs dat men deze verschillen l iii 30e jaargang nummer 2 nov dec 2000 de essentiële rol lezen van mondeling spellen als trainingsmethode het onderzoek laat duidelijk zien dat er verder is er ook de volgende bedenking geen werkelijke verschillen tussen de drie naar analogie met het onderzoek naar het verschillende trainingen bestaan op het spellingproces zijn er de laatste jaren meer eerste gezicht zou men deze conclusie niet en meer onderzoeksresultaten verschenen verwachten omdat het visueel dictee en het waaruit blijkt dat ook lezen geen beeldlezen mondeling spellen logischerwijze haaks maar een letterlezen is het is dus niet zo tegenover mekaar staan maar is dat wel dat ook ervaren lezers woorden herkennen zo en laat dit onderzoek toe om te zeggen door gebruik te maken van woordbeelden dat voorstanders van het beeldspellen mis die ergens in het geheugen zijn opgeslagen schien wel deels gelijk hebben maar ook zowel bij beginnende als ervaren lezers blijft moeten toegeven dat mondeling spellen het verklanken een fundamentele rol spelen een even effectieve methode is een ant bij ervaren lezers gebeurt dat innerlijk woord op deze vragen vond ik bij mijn stu onbewust en bijzonder vlug denten uit hun eveneens vroegere obser vaties bleek immers dat ook bij het het is vooral wim van den broeck 6 die deze inprenten en zelfs bij het overschrijven de visie momenteel sterk verdedigt maar ook leerlingen spontaan mondeling spelden bosman van leerdam 1997 komen tot blijkbaar blijft het mondeling spellen dus bij die conclusie daarom is alle andere trainingen een essentiële rol het des te verrassender spelen dat bosman veronder door de stelt dat lezen geen effec verhoogde en toch

ligt het gemiddelde voor mondeling tieve trainingmethode aandacht tijdens spellen iets lager dan het gemiddelde voor voor het spellen zou zijn het visueel dictee het inprenten weliswaar een te verwaarlozen vermeldde trouwens gebeurt de zen verschil hoe is dat te verklaren eerder dat bosman deze verwerking van de misschien moeten we hier durven concluderen veronderstelling zelfs via woorden via het deren dat aangezien de leerlingen tijdens onderzoek heeft kunnen mondeling spellen het visueel dictee mondeling spellen het bewijzen vraag blijft echter nog grondiger dan visueel dictee wellicht niet tot een louter ter of haar argumentatie bij het louter inprenten van visuele woordbeelden leidt juist is bosman beweert maar veeleer de aandacht verhoogt met de toen immers dat lezen mondeling spellen andere woorden door de verhoogde aan geen effectieve trainingen zonder inprenten dacht tijdens het visueel dictee gebeurt de methode is wellicht om in die zin is het verwerking van de woorden via het mondelinge dat lezen louter een misschien beter om te spellen nog grondiger dan bij het louter kwes de van woordher om inprenten te mondeling spellen zonder inprenten in die kenning zou zijn er wordt vervangen door zin is het misschien beter om inprenten te met andere woorden tij concentreren vervangen door concentreren we kunnen dus het lezen niet letter dus besluiten dat ook bij een visueel dictee voor letter verklankt de de schrijfwijze van woorden via het mondelinge ze argumentatie gaat echter niet meer op om te spellen wordt gememoriseerd dat als men lezen wel als een letterlezen ziet memoriseren verloopt echter beter dan bij want dan zou lezen toch een effectieve training het louter mondeling spellen omdat het niet moeten zijn aangezien het verklanken visueel dictee vermoedelijk tot een hogere zowel bij lezen als bij spellen een centrale rol concentratie uitnodigt speelt nov dec 2000 nummer 2 30e jaargang vni 24 uit het onderzoek van bosman blijkt dat de rol van overschrijven dus niet zo te zijn maar welke verklaring is hiervoor dan wel wellicht kunnen we die ten slotte stellen we vast dat de training vinden in de grondigheid waarmee de voor overschrijven het beste resultaat laat zien den mondelinge worden gespeld zoals een gemiddelde van 47,4 tegenover mondelinge gezegd is lezen letterlezen maar volgens deling spellen 44,9 en inprenten 46,2 zoals ons blijktbaar een proces dat zeer opper gezegd zijn deze verschillen wel te verwaarlozen vlakke gebeurt als lezen ook hier zal de grondigheid waar leerlingen daarentegen mee de woorden verwerkt worden een groot verschil in te rollen spelen eerst moeten de kinderen verplicht worden om effectiviteit tussen hardop mondeling te goed kijken of inprenten mondelinge spel lezen en spellen gebeurt de len wat de leerlingen dus spontaan doen mondeling spellen verwerking dan wel en overschrijven overschrijven is dus een als spellingstraining veel grondiger het veractiviteit die bijzonder veel aandacht vraagt is vermoedelijk schil in effectiviteit tussen en precies daardoor wellicht de beste training niet te zoeken in lezen en mondelinge ning is de verschillende spellen als spellingstraining processen die aan ning is dus vermoede deze activiteiten lijkt niet te zoeken in de verschillende processen consequenties voor ten grondslag sen die aan deze activiteiten de praktijk liggen maar in de teiten ten grondslag ligt grondigheid gener is immers geen waarmee de verschil want zowel bij algemene aanpak woorden worden lezen als mondeling verwerkt spellen speelt de ver op basis van de onderzoeksresultaten kun klanking een even groot nen we besluiten dat de meest effect-

tieve te rol het verschil ligt volgens ons in de aanpak oog heeft voor de drie aspecten die grondigheid waarmee de woorden worden we hebben onderzocht verwerkt op die manier had bosman haar op het eerste gezicht tegenstrijdige con 1 concentreren liever dan inprenten of clusies volgens ons moeten verklaren visueel dictee dat zijn de termen die bosman in haar onderzoek met van zodoende kunnen we misschien ook de hell gebruikt deze termen zouden bevindingen van fitzgerald en horn uitleg zoals gezegd de indruk kunnen wek gen hoe komt het dat de meest frequente ken dat spellen louter een kwestie is woorden in teksten toch nog vaak verkeerd van woordbeelden opslaan worden geschreven wellicht heeft dat te 2 mondeling spellen maken met de grondigheid waarmee deze 3 overschrijven woorden worden gelezen hoogfrequente woorden worden vermoedelijk oppervlakki een klassikale training waarin deze aspect ger gelezen precies omdat ze veel voorkomen samen voorkomen zou er als volgt kun men het zou ons daarom ook niet verwonen uitzien eerst kijken de leerlingen zeer deren dat kinderen woorden die ze voordien geconcentreerd naar het te spellen woord nooit hebben gelezen aanvankelijk veel cor tijdens het kijken moeten ze voor zichzelf recter schrijven dan later wanneer ze dus het woord mondeling spellen eventueel dezelfde woorden frequenter in teksten te worden leerlingen aangeduid die hardop lezen krijgen mondeling spellen het mondeling spellen kan na een tijdje ook zonder dat het te mit 30e jaargang nummer 2 nov dec 2000 spellen woord zichtbaar blijft vervolgens caties zie o a heyerick 1990 waarschu wordt het te spellen woord overgeschreven wen ook wij bijvoorbeeld voor de kopieerra of opgeschreven in het laatste geval is het ge die in vele scholen heerst in plaats van te spellen woord dus niet meer zichtbaar gekopieerde invulteksten ook in w o les sen laat men de leerlingen veel beter zelf noteren direct voegen we daar aan toe dat concrete oefenvormen over schrijven niet mag vervangen worden door gebruik te maken van het toetsenbord het succes van een training via mondeling van een computer of door letterblokjes spellen bleek reeds naar aanleiding van sta onder andere cunningham stanovich ge ervaringen van enkele studenten we geciteerd in bosman van hell in press gaven al een voorbeeld van een oefening stelden vast dat kinderen die veelvuldig aan waarbij twee kinderen om de beurt woorden de computer of met letterblokjes oefenden op het bord mondeling moeten spellen minder goed spelden dan de kinderen die gewoon overschreven men kan ook via een levende typemachine oefenen elke leerling krijgt dan een letter van de typemachine in de grondig oefenen de belangrijkste hand de leerlingen stel conclusie is wel len zich met de letterkaart de belangrijkste conclusie is wellicht dat voor het bord op in de spellen een grondige activiteit is als voor licht dat spellen vorm van een typemachi leerkrachten inprenten vroeger en nu een een grondige ne een leerling speelt succesvolle aanpak blijkt te zijn is dat niet activiteit is typist de leerkracht dic omdat de leerlingen woordbeelden in hun teert een woord de geheugen moeten opslaan maar omdat ze typist moet bijvoorbeeld typen via deze aanpak ver de leerlingen met de overeenkomstige let plicht worden de woor zowel bij het terkaarten steken deze kaart omhoog den zeer grondig te inprenten als bij maar de typemachine kan ook denken verwerken en als de het over schrijven daarom kunnen leerlingen weigeren een leerlingen dan nog blijft het verklan kaart omhoog te steken als de

typist een eens de woorden moe ken de centrale verkeerde letter aanslaat ten over schrijven ge verwerkings beurt de verwerking in een nog andere oefening plaats men voor nog grondiger maar activiteit aan in de klas een winkeltje de kinderen kun zowel bij het inprenten en er woorden die met grote letters op stro of beter gezegd het concentreren als bij ken zijn geschreven kopen de leerlingen het over schrijven blijft het verklanken of beschikken elk over een lijstje met deze woor anders gezegd het mondeling spellen de den ze kiezen een woord gaan naar het centrale verwerkingsactiviteit het is via dat kraampje en spellen het woord dat ze willen veelvuldig verklanken dat de schrijfwijze van kopen bijvoorbeeld z i e w e n h woorden wordt gememoriseerd u i s de andere leerlingen luisteren goed of het woord correct wordt gespeld evenzeer belangrijk voor een grondige ver werking is dat men een spellingprobleem aanvankelijk geïsoleerd aanbiedt dus geen het belang van over schrijven woordpakketten met verschillende leerin houden maar woordpakketten met slechts we benadrukken nogmaals het belang van een spellingprobleem bijvoorbeeld het het over schrijven zoals vele andere publi schrijven van woorden met het apart nov dec 2000 nummer 2 30e jaargang vi 26 inoefenen van een spellingprobleem ver van een gedictend woord een voor een hoogt namelijk de concentratie van de leer met een stok aanwijzen in deze fase van lingen precies omdat men hun aandacht het aanvankelijk spellen is het mondeling focust op dat ene probleem woord spellen een zeer goede training maar ook in pakketten waarin verschillende leerinhou de hogere leerjaren kunnen dergelijke oefen den geïntegreerd worden horen eerder ningen aan bod ko thuis op het einde van een leerproces men bij het leren schrijven van zoge de schrijfwijze van naamde onthoudwoor woorden wordt den zoals dus niet via het tot slot enz inprenten van kan het mondeling woordbeelden spellen een zeer nuttige gememoriseerd we hopen dat voorgaand onderzoek kan aanpak zijn maar wel via het overtuigen om af te stappen van het idee mondeling spellen dat spellen louter een kwestie is van visu inprenten of oefenen via spellen is met ele woordbeelden memoriseren het een visueel dictee blijft andere woorden memoriseren van de ook heel belangrijk misschien moet schrijfwijze van woor naar aanleiding van ons geen beeldspellen er op de school den gebeurt via het onderzoek heeft dat maar een van vandaag veel mondeling spellen inprenten weliswaar letterspellen meer worden leerlingen blijken dat een andere functie geschreven ook spontaan te doen gekregen het nodigt het mondeling spellen de leerlingen namelijk uit tot een grondigere kan men expliciet oefenen we gaven reeds verwerking inprenten is dus veeleer concen enkele voorbeelden een ander voorbeeld treren maar de eigenlijke verwerking troffen we aan bij een leerkracht van een gebeurt via het mondeling spellen ook bij school in westkerke west vlaanderen het over schrijven is dat zo en misschien voraan in zijn klas eerste leerjaar hangt moet er inderdaad op de school van van een letterbord leerlingen moeten de letters daag veel meer worden geschreven samengevat in dit onderzoek naar de meest effectieve spellingtraining worden drie aanpakken vergeleken een training door middel van een visueel dictee het leren spellen via overschrijven en een aanpak via het mondeling spellen onder het mondeling spel len wordt het letter voor letter luidop verklanken van de woorden verstaan bijvoorbeeld wordt als volgt mondeling gespeld k a t analyse van de onder-

zoeksresultaten leert ons dat de drie aanpakken even effectief zijn een bijkomende conclusie is wel dat het mondeling spellen ook bij het visueel dictee en het overschrijven een centrale rol blijft spelen kinderen blijven namelijk bij deze twee spellingtrainingen mondeling spellen deze conclusie laat ook toe te veronderstellen dat het visueel dictee niet zozeer een memoriseren van visuele woordbeelden is het visueel dictee nodigt de leerlingen vermoedelijk wel uit tot nri 30e jaargang nummer 2 nov dec 2000 een grotere concentratie bij de verwerking die zoals gezegd via het mondeling spellen plaatsvindt van echt inprenten is dus ons inziens geen sprake leren spellen vraagt met andere woorden een grondige geconcentreerde aanpak waartoe de leerling via een visueel dictee of schrijfoopdracht wordt uitgenodigd het mondeling spellen blijft evenwel in beide gevallen een essentiële rol spelen de schrijfwijze van woorden wordt dus niet via het inprenten van woordbeelden gememoriseerd maar wel via het mondeling spellen spellen is met andere woorden geen beeldspellen maar een letterspellen pieter van biervliet katholieke hogeschool zuid west vlaanderen katho departement reno normaalschool bruggestraat 23 8820 torhout reno katho be noten 1 dank aan de vele studenten van de normaalschool reno in torhout katho voor hun medewerking bij de uitvoering van het onderzoek alsook dank aan collega jorge cottyn voor de hulp bij de statistische verwerking van de onderzoeksgegevens 2 verwijst naar de klanken verwijst naar de letters 3 let wel deze conclusie werd alleen op basis van een vergelijking van gemiddelden geformuleerd we weten dus niet of hier sprake is van een significant verschil 4 dat zijn studenten van de lerarenopleiding te torhout katho departement reno academiejaar 1999 2000 5 om te controleren of we de verschillen tussen de drie trainingen mochten verwaarlozen deden we een beroep op de zogenaamde kruskal wallis toets de resultaten van deze toets zien er als volgt uit chi square 3 846 df 2 asymp sig 146 6 wim van den broeck is belg en als onderzoeker verbonden aan de rijksuniversiteit leiden nederland vakgroep orthopedagogiek nov dec 2000 nummer 2 30 e jaargang nn 28 bibliografie bosman a m t a m b de groot de ontwikkeling van woordbeelden bij beginnen de lezers en spellers pedagogische studien 68 1991 p 199 215 bosman a m t a m b de groot differential effectiveness of reading and non reading tasks in learning to spell in f satow b gatherer eds literacy without frontiers widnes cheshire united kingdom reading association 1992 p 279 280 bosman a m t j g van hell visueel dictee een effectieve spellingtraining in l verhoeven ed preventie en behandeling van leesproblemen delft eburon in press bosman a m t m van leerdam het verschil tussen spelfauten en skelfouten didactief school 1997 3 p 24 25 de groot r aspecten van leerlingbegeleiding leuven apeldoorn garant 1994 heyerick l de kwelling van onze spelling een didactiek voor chinezen en feniciers onderwijskrant 60 1990 p 9 15 rosink a m w exterkate a bosman leren spellen door letterlijke uitspraak didactief school 1998 4 p 35 van biervliet p spellen via visuele voorstellingen of via klanken onderwijskrant 104 1998 p 25 van der geest a e a spellen met spellingzwakke kinderen praxis 15 den bosch malmberg 1980 1n 30e jaargang nummer 2 nov dec 2000 ill wiiii ii ii ii si 0 mi ii ii over taal is een blad voor wie op een creatieve manier met taal wil omgaan naast losse en af en toe diepgravende artikels over allerlei talige toestanden zoals nederlands in het buitenland en de taallagen van het neder-

lands in vlaanderen zijn er de vaste rubrieken taalwerk over mensen die dagelijks met taal bezig zijn taal op het wwweb over taal in de nieuwe media en nieuwe taal in de media toonaangevend over recente taalboeken woordenboeken en lexica joops column over de kern en de rand van taal vraag en antwoord over taalproblemen p die ook u aangaan g ons beleid is heel eenvoudig g een blad voor alle taalgebruikers die door taal geboeid 9 zijn 1 onze huistekenaars maken het lezen nog g aan g ena mer wilt u het blad d eerst eens met eieigen 9 ogen g beki j ken vraag g dan n een ggratisproefnummer a s aan een jaarabonnement jaarabonnement kost 1 145 frank 45 btw en portkosten ppj inbegrepen voor die prijs ontvangt g u 5 dikke nummers gemiddeld g zo n 244 bladzij j dener p nummer voor een groepsabonnement 9 p kennen wij1 interessante kortingen g toe als u een abonnement wilt nemen dan stuurt of faxt u ons de bestelkaart ingevuld terug uitgeverij lig4 stij n streuvels laan 73 8501 heule kortrijk tel 056 36 32 00 fax 056 35 60 96 e mail publouga be r 3 j a ik neem een abonnement op het tijdschrift over taal jaarabonnement 2000 1 145 fr btw en portkoster zijn in de prijs inbegrepen ik betaal na ontvangst van de factuur i i ik wil eerst een gratis proefnummer van over taal naam adres 1 1 1 1 i telefoon datum handtekening r mn nov dec 2000 nummer 2 30e jaargang